

”SVENSK BRANDKÄRTIDNING”

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÄRER

N:o 10.

GÖTEBORG.
Joh. Olssons Eitr. Boktr.
1913.

Okt. 1913

Äges af:
**Svenska
Brandmänna-Förbundet.**
Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
Öfverbrandmästare
ERIK BLOMGREN,
Göteborg. Tel. 10125 & 71

Prenumerationspris:
Kr. 2: 75 för år. Lösn. 25 öre.
Annonspriser:
I texten 1 kr., å andra platser 70
öre pr cm. och spalt

Karlstads afgående brandchef.

Brandchefen i Karlstad, Major J. P. Wendt, afgick den 1 oktober detta år från sin befattning med en årlig pension af 2,000 kr. Ma-

jør Wendt är född i Karlstad 1852, erhöi sin första officersfullmakt 1874 och tjänstgjorde vid Kungl. Dalregementet till 1903, erhöi då af-

sked från beställning på stat med tillstånd att såsom kapten i regementets reserv kvarstå; blef major i armén 1907, polisintendent 1903—1908, brandchef i sin födelsestad 1891, då fasta brandkåren uppsattes, förut vice brandchef i fyra år. Innehafvare af Skandias, Sveas, Slädernas Allmännas och Allmänna Brands guldmedaljer samt Riddare af Svärdsorden och Vasaorden, innehafvare af Skandias, Sveas, Slädernas Allmännas och Allmänna Brands befattningen vid Karlstads Allm. läroverk.

Söndagen den 28 sislidne sept. kl. 9 f. m. uppvaktades major Wendt i brandstationens redskapshall af fasta brandkåren och fasta kårens reserv. Efter sång af en afdelning ur sångföreningen »Manhem» framträdde t. f. vice brandchefen och överlämnade under uttalande af ett tack till den afgående chefen en minnesgåva, bestående af ett cigarrskrin och ett fändsticksställ af silver med inskription. Major Wendt tackade för gåfvan och framhöll, att han städse varit besjälad af brandtjänsten och kommer nog nu att göra som den gamle uttjante kavallerihästen, då han går på ett godt bete och får höra signalen, springer från betet och in i ledet till sina forna kamrater. Därefter fotograferades hela brandkåren och sedan blef hela kårens personal inbjudna i majorens bostad på kaffe och förfriskningar. Senare på förmiddagen inbjöds fasta kårens brandmäns fruar på kaffe m. m.

Brandchefens sista dagorder lyder sålunda:

Då jag nu nedlagt mitt befäl såsom chef för Karlstads brandkår, känner jag mig manad att till alla och en hvar vid kåren uttala min varma tacksamhet för den långa tid, som ledningen af brandkåren legat i mina händer. Denna tid skall af mig alltid bevaras i kärt minne på grund af det nit, den plikttrohet och goda anda, jag alltid funnit hos Eder. Varen städse besjälade af dessa egenskaper och Karlstads brandkår skall förvisso då gå en ljus och lyckosam framtid tillmötes. Farsväl!

Med anledning af major Wendts afgång såsom brandchef hade brandstyrelsen samma dag sammantråde, hvarvid ordföranden till den afgående brandchefen höll ett hyllningstal, så lydande:

»Herr Brandchef, Major Wendt!

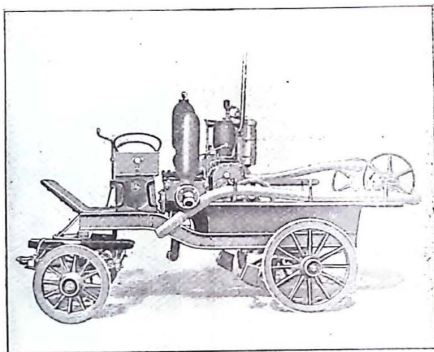
Efter 26 års tjänstgöring vid Karlstads brandkår står Ni i begrepp att nu därifrån skiljas. Åt den stad, där Eder vagga ståt, har Ni ägnat den verksamaste delen af Edert lif som en trofast väktare och ett pålitligt skyddsvärn mot en af de största yttre farorna för ett stadssamhälle.

Staden Karlstad härjades år 1865, såsom vi alla nogsamta känna, af en eldsvåda, hvilken

lade så godt som hela staden i aska. Vid stadens återuppbyggande sökte innebryggarne sitt skydd hufvudsakligen i oerhördt breda gator. Men eldsläckningsväsendet stod länge kvar på samma låga och outvecklade ståndpunkt som förr. Man fick ingen kännedom om faran, förrän eldsvådan ordentligt tagit sig. Då började den hemskt ljudande klämtningen och väckte stadsborna ur deras sömn. Den allmänna brandkåren samlades så småningom från skilda håll och släckningen kunde med de svaga hjälpmedel, som då stodo till buds, taga sin början. Det gick ju också därefter och en osäkerhet var rådande.

Sedan staden fått vattenledning trängde sig frågan om en fast aflönad brandkår i förgrunden. Och det blef Eder, Herr Brandchef, förunnadt att vara den ledande själen i organisationen af stadens brandväsende efter moderna principer, med brandtelegraf, kasernerad brandkår, ångspruta och andra maskinella anordningar för en verksam eldsläckning och lifräddning vid eldsvådor.

Det blef äfvenledes Eder förunnadt att som den förste brandchefen för den nya brand-

Motorsprutan "MERIT"

5 hkr.

Lättskött och absolut tillförlitlig.
Driftkostnad c:a 25 öre pr timma.

Uppfordrar 600 lit. vatten per minut med en
25 met. vågrät, 20 met. lodrät stråle.

C:a 4 minuter för igångsättning.

A.-B. Fredr. Wagner.

Motorafdelningen.

Göteborg.

Stockholm. 413 Malmö.

kåren i praktiken utföra och fullkomna organisationen, att i 22 år med den Eder säregna hurtighet, däckkraft och omsikt utföra chefskapet för eldsläckningsväsendet här i staden.

Vi medlemmar af brandstyrelsen som samarbetat med Eder och stått Eder nära, kunna vitsorda, hvad som för öfrigt är allom känt, huru framgångsrik denna Eder verksamhet varit, huru Ni genom Eder aldrig svikande plikt-trohet, Eder förmåga att i detalj utveckla organisationen till ett väl smordt maskineri, Eder sinnesnärvaro och Eder snarrådighet vid kritiska tillfällen har gjort Eder i hög grad förtjänt af samhällets tacksamhet.

— Som ett synligt bevis på denna tacksamhet och på Karlstads innebyggares aktning och tillgifvenhet för Eder får jag härmed från ett större antal af dem till Eder öfverlämna ett guldur med kedja och bedja Eder bära det som ett vedermåle för hvad Ni har verkat som brandchef och som ett minne af Karlstads innevänares tacksamma erkännande där-af.

Från brandstyrelsen tillägger jag allenast ett instämmande till alla delar i denna tacksamhetsgård, ett uppriktigt tack för allt angenämt personligt samarbete under 22 år, som förgått utan ett missjud, och en önskan, att den hvilat från det maktpåliggande arbetet Ni nu går att söka måtte varda Eder ljuv, såsom hvilat efter väl förrättadt värf.

Det guldur, som af ordföranden öfverlämnades, var på boeternas yttersidor prydt med mottagarens monogram och en afbildning af en ångspruta samt har på boettens insida följande inskription:

Till

Major J. P. Wendt
19 ³⁰/₁₀ 13

som ett erkännande för lång,
framgångsrik verksamhet
som brandchef i Karlstad.

Major Wendt tackade med några hjärtliga ord för det goda samarbetet med brandstyrelsen och för det förtroende och den välvilja, som från såväl styrelsens som samhällets sida visats honom under hans verksamhet som brandchef.

Prenumerera å

SVENSK BRANDKÅRS-TIDNING!

Löneregleringen vid Göteborgs brandkår.

Såsom vi förut i denna tidning omnämnt. ingick personalen vid Göteborgs brandkår i början af året till drätselkammaren med ansökan om högre lön. Drätselkammaren har nu yttrat sig öfver ansökningarna och öfverlämnat dessa till stadsfullmäktige.

Beträffande brandmanskapet hemställer drätselkammaren att stadsfullmäktige måtte besluta att utöfver bidrag till beklädnad och fri bostad för egen person i någon af brandkårens stationer de årliga aflöningsförmånerna måtte utgå: för ordinarie brandkarl, som tjänstgjort som eldare, 1,300 kr., för ordinarie brandkarl, som tjänstgjort som undermaskinist, 1,550 kr. samt för öfriga ordinarie brandkarlar 1,100 kr.

Eldare och undermaskinister skola vara berättigade till två ålderstillägg, hvardera å 200 kr., att åtnjutas det första från och med kalenderåret näst efter det, hvarunder befattningshafvare i fem år innehaft den anställning, hvarå ålderstillägget erhålles, och det andra efter ytterligare fem år. En hvar af de öfriga ordinarie brandkarlarne skall vara berättigad till fyra ålderstillägg, hvardera å 120 kr., att tillgodorjutas, det första från och med kalenderåret näst efter det, hvarunder han i två år innehaft ordinarie anställning vid brandkåren, det andra efter ytterligare två år, det tredje efter ytterligare fyra år och det fjärde efter ytterligare fyra år.

Ordinarie brandkarl, som blifvit antagen till förman, skall åtnjuta ett tillägg till de öfriga ordinarie brandkarlar utom undermaskinister och eldare här ofvan bestämda löneförmåner med 180 kr. årligen. Den årliga hyresersättningen till brandförman, som ej erhåller fri familjebostad i brandkårens stationer, skall utgå med 250 kr. för år. En hvar undermaskinist och eldare, som är gift, skall åtnjuta en årlig hyresersättning af 250 kr. Gift brandkarl, som icke är förman, undermaskinist eller eldare, skall fr. o. m. ingången af kalenderåret näst efter det, han under tre år innehaft ordinarie anställning vid brandkåren, tilldelas en årlig hyresersättning af 250 kr. Extra brandkarl med undantag för de vid Färjenäs och Lundby by tjänstgörande skall åtnjuta en årlig aflöning af 240 kr. jämte s. k. stöfvelpengar 12 kr. Således en betydlig nedprutning af det af brandmanskapet begärda.

Stadsfullmäktige ha dock ännu ej sagt sitt ord.

Som vi i förra numret af vår tidning redogjorde för hvad Stockholms brandchef, ytt-
rat i fråga om manskapets löneförhöjning,
vilja vi nu också återgifva Göteborgs brand-
chefs yttrande i samma fråga. Manskapets
ansökan återfinnes uti N:o 1 af denna tidning
för i år.

Brandchefen skriver:

Hvad de ordinarie brandkarlarnes och
förmännens ansökningar beträffa får jag an-
föra följande.

Enligt bil. II utgjordes brandkarlarnes och
förmännens löneförhöjning år 1894 af 660 kro-
nor per år jämte ett ålderstillägg å 60 kronor
och ett å 96 kronor efter respektive 1 och 3
års tjänst samt ett befälsarvode å 100 kronor
åt förmännen.

Med år 1900 ökades lönen till 780 kro-
nor och förmännens arvode till 120 kronor
per år.

År 1903 ökades ålderstilläggen till tre med
ett å 120 kronor samt två å 100 kronor efter
1, 3 och 5 års tjänst.

År 1906 tillkom ytterligare ett ålderstillägg
å 100 kronor efter 7 års tjänst och erhöi gift
förmån 150 kronor i hyresbidrag.

Året därpå bestämdes de nu utgående lö-
neförhöjningarna genom herrar stadsfullmäktiges
beslut den 19 december 1907 och hafva dessa
från och med år 1908 utgått med i begyn-
nelselönen 900 kronor jämte 5 ålderstillägg, där-
af tvänne, hvardera å 60 kronor samt trånne,
hvardera å 120 kronor efter respektive 1, 2,
3, 7 och 11 års tjänst samt 250 kronor i hy-
resersättning till gift brandkarl och förmän.
Förmännens arvode är 120 kronor.

Det vid såväl detta som vid flere tillfällen
begärda ålderstillägget å 120 kronor efter 15
års tjänst samt befälsarvodets höjande till 200
kronor har alljämt afslagits.

Slutlönen för ogift brandkarl är sålunda
1,380 kronor och för gift 1,630 kronor samt
för ogift förmän 1,500 kronor och för gift
1,750 kronor.

Den af bra brandkarlarnes och förmännens be-
gärda ökningen gör 300 kronor å begynnel-
selönen och 42. kronor å slutlönen samt å
förmännens arvode 80 kronor.

Enär det för anställning såsom ordinarie
brandkarl icke fordras vare sig examen från ge-
nomgåna yrkesskolor eller militära skolor ej
håller andra kvalifikationer än att äga en frisk
och stark kropp samt goda rekommendatio-
ner från förut innehafva platser och enär de
tre första åren af deras anställning äro att be-
trakta såsom utbildningsår i facket anser jag
den begärda begynneluselönen å 1,200 kronor
vara för hög och torde lönen å denna tre-
åriga utbildningsperiod icke sättas högre än

1,100 kronor under hvart och ett af de tre
första åren.

Efter de tre utbildningsåren kan brand-
karlen i allmänhet betraktas som yrkesman i
brandmannafacket och bör i egenskap af så-
dan få räkna på en aflöning, som möjliggör
för honom att utan alltför stora ekonomiska
svårigheter bilda familj och sålunda blifva den
mer stadga mannen, hvilket endast är till
fördel för kårens verksamhet.

Skillnaden mellan slutlönen i utbildnings-
perioden och begynneluselönen i den följande
perioden bör vara stor, hvarför jag får fö-
reslå att den senare må utgå med 1,380 kr.
jämte tre ålderstillägg, hvardera å 120 kronor
efter respektive 6, 9 och 12 års tjänst.

Slutlönen skulle sålunda för den ogifte
brandkarlen komma att blifva 1,740 kronor
och för den gifte 1,990 kronor.

Den begärda höjningen till 200 kronor
af förmännens befälsarvode vill jag på det lif-
ligaste tillstyrka på grund af de mycket större
fordringar såväl i tjänsteduglighet som allmän-
bildning, som numera under flere års tid satts
på dem.

Ledig plats.

Vid

Helsingborgs Brandkår

kommer att tillsättas en

brandlöjtnants- (tillika vice brandchefs-) befattning

att tillträdas den 1 mars 1914.

Ansökningshandlingar, ställda till brand-
styrelsen i Helsingborg, inlämnas till brand-
chefen därstädes före den 15 instundande de-
cember.

Med befattningen är förenad en lön af
2,500 kronor jämte hyresersättning af 450 kro-
nor; och tillsättes platsen med tre månaders
ömsesidig uppsägningsrätt med skyldighet för
innehafvaren att hafva sin bostad inom ett
område från brandstationen, som af brandche-
fen godkännes.

Brandstyrelsen i Helsingborg.

I Stockholm har brandchefen tillstyrkt manskapets vid brandkåren lönebegäran med nedanstående förslag:

Begynnelselönen 1,200 kronor, efter det tredje året 1,620 kronor jämte fyra ålderstillägg å 120 kronor efter 6, 9, 12 och 15 års tjänst. Slutlönen skulle sålunda bli 2,100 kronor. Enär såväl den ogifte som den gifte skola bo utanför respektive stationer, har allöningen förslagsvis lika för båda kategorierna.

I sin jämförelse med förhållandena i Stockholm framhålla lönepetitionärerna beträffande tjänstgöringen, att manskapet vid brandkåren därstädes från och med nyåret fått denna högst betydligt förbättrad. Denna förbättring för dem består däruti, att det s. k. tre-dagssystemet har i öfverensstämmelse med hvad som äger rum vid de större brandkåren i utlandet, blifvit infördt, d. v. s. en tredjedel af manskapet ligger på vakt, en tredjedel i reserv och den återstående tredjedelen åtnjuter frihet.

Min åsikt härom är, att såväl Stockholm som Göteborg äro för små samhällen att vid sina brandkårer införa en sådan anordning, enär det mycket väl under dylika förhållanden kan slumpa sig så, att en del brandkarlar på ett helt år icke komma med på en enda eldsvåda. I Göteborg skulle dessutom en dylik anordning medföra en ökning af kåren med 15 man för att samma styrka som nu skall vid vakthållning och utryckning till eldsvåda kunna disponeras.

Beträffande undermaskinisternas och eldarens lönebegäran får jag anföra följande.

Den 8 oktober 1900 gjordes af dåvarande brandchefen framställning om inrättandet af undermaskinist- och eldarebefattningar, hvilka förut saknats vid brandkåren; på grund häraf beslöt stadsfullmäktige på hemställan af drätselkammaren den 20 därpå följande december, att de ordinarie brandkarlar, som tillika skulle tjänstgöra såsom undermaskinister och eldare skulle åtnjuta sådan förhöjning i brandkarls löneförmåner, att begynnelselönen skulle utgå för undermaskinist med 1,200 kronor och för eldare med 900 kronor, i öfrigt skulle de åtnjuta samma ålderstillägg som de andra brandkarlarne.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 18 december 1902 ökades ålderstilläggen till tre, hvardtdera å 100 kronor efter respektive 3, 5 och 7 års tjänst samt eldarens begynnelslön till 1,000 kronor.

Från och med år 1908 utgår enligt herrar stadsfullmäktiges beslut den 19 december 1907 lönen för undermaskinisterna med 1,350 kronor och för eldaren med 1,100 kronor jämte i hvardera graden tvänne ålderstillägg, hvardtdera å 200 kronor efter respektive 5 och 10

års tjänst samt hyresersättning å 250 kronor till gifte befattningsinnehafvare.

Den begärda ökningen utgör i begynnelselönen 200 kronor för undermaskinist och 250 kronor för eldaren samt slutlönen 400 kr. för den förstnämnde och 450 kronor för den senare.

Vid tillkomsten af dessa befattningar var det meningen, att innehafvarne utöfver de speciella uppdrag, med hvilka de till följd af sin fackkunskap bleive betrodda, de i öfrigt hade att i enlighet med brandchefens anvisningar fullgöra de alligganden, som tillkomme ordinarie brandkarlar, men efter hand har deras speciella alligganden allt mer och mer trädt i förgrunden, och sedan flodsprutan kommit till, har erfarenheten och praktiken visat, att såväl undermaskinisterna som eldaren uteslutande måste användas såsom maskinist- och verkstadspersonal. I egenskap af sådan göra de också förutom sin verksamhet vid ångsprutornas och flodsprutans maskineri, vakt hvar tredje natt å den senare, hvilken för att genast vid behof kunna användas, ligger uppladda dygnet om.

I likhet med hvad jag ofvan föreslagit beträffande den sasom öfvermaskinist och verkstadschefen tjänstgörande öfverbrandmästaren anser jag äfven:

att undermaskinisterna, då deras alliggande äro af helt annan beskaffenhet än de öfriga ordinarie brandkarlarne, böra friställas och benämnas endast undermaskinister i stället för ordinarie brandkarlar, som tillika tjänstgöra som undermaskinister.

att eldarebefattningen indragas och nuvarande innehafvaren befordras till undermaskinist, så att antalet undermaskinister vid kåren blifver tre; samt

att undermaskinisterna fortfarande böra tillhöra manskapsgraden.

Sasom motiv för mitt förslag, att eldarebefattningen bör indragas och uppgå i undermaskinistbefattningen vill jag framhålla:

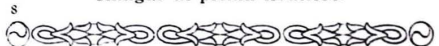
dels att eldarens tjänstealligganden äro pricis desamma som undermaskinisternas;

dels att fordringarne på eldarens fackkun-

Jonsered's F. brikers Äktiebolag GÖTEBORG

rekommenderar sina tillverkningar af sprutslangar af prima kvalitet.

Henrikssons prisbelönta Benzinmotorsprutor

försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & Co. STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

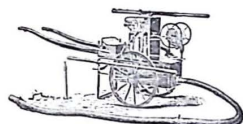
Svenska Brandsläckningsapparaterna RAPID & PUMP-RAPID

försäljas genom

HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon Ö. 320.

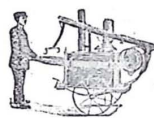

HENRIKSSONS prisbelönta
Handkraftsprutor

försäljas genom

Herr. Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

Telegraf-adr.:
Sprutbolaget

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad. STOCKHOLM SÖ.

Rikstelefe.
6 053.

skap vid antagandet bör vara så stora, att han kan alternera med undermaskinisterna vid maskinernas betjänande;

dels att följande olägenhet kan undvikas, nämligen att, då eldaren uppnått sina båda ålderstillägg och därefter blifver befördad till undermaskinist, han såsom eldare åtnjuter högre lön än hvad undermaskinisternas utgångslön är enligt gällande lönestat; samt

dels att eldaren egentligen icke användes vid själva eldningen af angpannorna utan nästan alltid vid maskinernas skötande i öfrigt och att eldningen ombesörjes af därtill infö- vande brandkarlar.

Da stora fordringar redan från början vid anställningen måste sättas på maskinpersonalen såväl när det gäller maskinernas skötande som verkstadsarbeten, bör och löneförmånerna för dem från början vara af den beskaffenhet, att stor duglighet må kunna påräknas. Jag anser därför, att lönen för undermaskinist bör bestämmas till 1,450 kronor med tre ålderstillägg, hvarviders å 200 kronor efter 4, 8 och 12 ars tjänst och att, om eldarebefattningen indrages, såväl den undermaskinist, hvilken förut varit eldare, som den nuvarande eldare för ålderstilläggens tillgodohavande får räkna tjänstestaren från den tidpunkt, från hvilken de

vingo sin anställning vid kåren, emedan de under hela sin tjänstgöring därstädes alternat med undermaskinisterna o. utfört precis samma åliggande som de.

Beträffande tiden för ålderstilläggens tillgodonjutande för manskapet torde nu en framflyttning af denna från kalendermånaden näst efter den till kalenderåret näst efter det, hvarunder befattningssinnehafvare uppnått föreskrifvet antal tjänstear, vara att förordas såsom varande i alla afseenden lämpligare och i likhet med hvad som äger rum såväl för andra befattningssinnehafvare inom kåren som inom poliskåren. Visserligen inträffar det vid genomförandet af denna princip, att en brandkarl, som anställdes den 1 mars 1911 tillskyndas en förlust af 20 kronor under nästkommande ar, såvida mitt förslag angående brandkarlarnes lönebegäran i öfrigt går igenom, men anser jag detta enstaka fall icke böra stå hindrande i vägen för införandet af ofvan nämnda reform.

Bifall till den af mig föreslagna löneförbättringen i förmännens, brandkarlarnes, undermaskinisternas och eldarens löneförmåner skulle komma att för stadskassan medföra en arlig ökning af 23,610 kronor om förhållandena gestalta sig som nu. Enligt manskapets

begäran skulle ökningen gå till 29,020 kronor.

Beräffande de extra brandkarlarnes lönebegäran får jag anföra följande.

Extra brandkarlens tjänstealligående består uti:

att hvar tredje natt göra vakt vid bistationerna under tiden 15 april—15 oktober från kl. 10 e. m.—5 f. m. och under tiden 15 okt.—15 april från kl. e. m.—5. f. m.

att vid denna vaktjänst tillsammans med ordinarie brandkarl posta i spruthuset från kl. 10 e. m.—5 f. m. med skyldighet att därvid hålla sig vaken 3½ timma samt den öfriga tiden ligga fullt påklädd på en i spruthuset stående brits, hvilket under normala förhållanden, då icke sjukdom eller något annat tillstöter, inträffar för hvarje man hvar 12:te natt i stationen i stadshuset och hvar 9:de natt i stationerna i Majorna och Olskroen;

att vid eldsvådor fullgöra enahanda skyldigheter som ordinarie brandkarl;

att, då de äro på vakt, deltaga uti de för dem anordnade öfningarne, hvilka försiggå på vintern kl. 9—10 e. m.;

att, då de genom alarmklockor, hvilka äro uppsatta i deras hem och dagligen afprovvas eller genom telefon från respektive arbetsplatser kallas till eldsvåda, genast skynda dit eller till närmaste brandstationer;

att under tiden mellan sina vakter icke lämna staden utan af brandchefen erhållen permission;

att vid förfall af ordinarie brandkarl på kallelse och mot ersättning af om dagen lika stor aflöning, som han förlorar i inkomst af sitt vanliga arbete och om natten 2 kronor.

Från och med år 1901 uppbära de extra brandkarlne för dessa skyldigheter enligt stadsfullmäktiges beslut den 20 december 1900 årligen 200 kronor jämte i s. k. stöfvelpengar 12 kronor per man.

Vid inkallelse till större eldsvådor, hvilket hittills under de senare åren inträffat en gång om året, erhålla de enligt öfverenskommelse med brandchefen om dagen 60 öre och om natten 50 öre i timman.

Af de sex för stadsdelen Lundby anställda extra brandkarlne äro två, hvilka böra vara maskinkunnige, stationerade vid Lundby brandstation samt boende och hafvande sitt arbete så nära densamma, att en af dem alltid har tillfälle att såväl dag som natt följa med brandkårsafdelningen i Lundby vid uttryckning till eldsvåda.

Tre af dem äro stationerade vid Färjenäs för betjäandet och värdandet af en därstädes i en sprutbod befintlig mindre handkraftspruta, hvarmed följer också, att en af dem i tur och ordning bör efter arbetstidens slut hålla sig

hemma för att vid inträffad eldsvåda i närheten af sprutboden kunna vara i tillfälle att företaga de första eldsläckningsåtgärderna.

De samma gäller om den extra brandkarl, som är stationerad i Lundby by, hvarest också finnes en i en sprutbod stående mindre handkraftspruta. För honom, som är ensam, kan dock icke föreskrivas, att han bör hålla sig hemma.

Vaktjänstgöring i egentlig mening eller liknande den, som de öfriga extra brandkarlne utöfva, ingår salunda icke i de sistnämnda extra brandkarlarnes alliganden.

Enär den ordinarie manskapsstyrkans nummer vid brandkären är alldeles för ringa såväl när det gäller vaktjänstgöringen om nätterna som när det gäller stora eldsvådor och enär någon hjälp knappast är att vid behof paräkna från det i stadens ena utkant belägna regementet, är denna extra brandkarlsinrättning af synnerligen stor vikt för brandkarens verksamhet, hvarför jag också anser mig kunna tillstyrka en förbättring i deras nu radande löneförmaner i så måtto, att lönen för samtliga extra brandkarlar, förutom de fyra, som hafva sin verksamhet i Färjenäs och Lundby by ökas med 50 kronor per år och man.

Bifall till detta förslag skulle komma att för stadskassan medföra en årlig ökning 1,600 kronor.

En titelfråga.

I samband med frågan om högre lön till underbefalet vid Göteborgs brandkår, har äfven en titelfråga kommit på tapeten. Brandchefen hade nämligen i sitt yttrande öfver underbefalets ansökan bland annat föreslagit:

»att den af de fyra öfverbrandmästarna, hvilken är öfvermaskinist vid kären, liksom i Stockholm, friställes från de öfriga och benämnas verkmästare.»

Med anledning af detta brandchefens förslag har de öfriga tre öfverbrandmästarna vid kären Erik Blomgren, V. Svensson och C. A. Carlsson i skrifvelse till drätselkammaren gjort en del erinringar beträffande den föreslagna titeln.

Först påvisas att i den nu gällande brandordningen för staden för nämnda befattningshafvare föreskrives brandmästares grad. Vidare att Svenska Brandchefsföreningen beslutat arbeta för, att vid brandkärerna få inför sådana titlar, som mera motsvara befattningshafvarens tjänst, och detta ansågo de icke verkmästaretiteln göra. Därtill påvisades, att drätselrådets 1sta afdelning i Stockholm föreslagit, att verkmästarna och fanjunkaren vid brandkären därstädes skola benämnas öfver-

brandmästare och brandsergeanterna brandmästare. Dessutom framhölls i skrivelsen att den ifrågavarande befattningshufvarens tjänsteåligganden inte gör skäl för benämningen verkmästare, isynnerhet som det vid Göteborgs brandkår är särdeles dåligt ställt med verkstäderna. Vidare anse de att det skulle komma att se underligt ut, när brandkårs-personalens titlar i Stockholm och andra städer ändras till hvad som i 41 år brukats i Göteborg, att göteborgarna skulle börja upptaga de titlar, dessa slopat. Slutligen föreslås de, att om den ifrågavarande befattningshufvarens titel överbrandmästare icke längre kan begagnas, han då i så fall bör benämnas med hvad han egentligen är, nämligen öfvermaskinist.

Till bemötande af denna skrivelse har öfverbrandmästaren Klæs L. Carlsson, hvilken titelfrågan ju närmast berör, till budgetsberedningens ordförande inlämnat en annan skrivelse, hvori han bland annat påstår, att de tre öfverbrandmästarnes skrivelse »blottar en betänkelig grad af okunnighet om brandväsendets utveckling i allmänhet och vid egen kår i synnerhet». Han talar så om huru många maskiner det var vid kåren när han kom dit och huru många flera och kraftigare det nu är. Han skriver vidare: »Då min verksamhet icke inskränker sig till nämnda »maskinens» handhavande och mitt befälhafvareskap på flodsprutan, utan äfven omfattar kårens öfriga eldsläcknings- och lifrättningsredskaps tillsyn och skötsel, torde herr brandchefens förslag om sirställande från det öfriga underbefälet med benämning »verkmästare» få anses välbetänkt, fränsett verkstadsarbetet, hvilket till och med på kårens egna verkstäder icke är öv-sentligt». Vidare påvisar herr Carlsson, att han förestår brandtelegrafn och att A.-B. L. M. Eriksson & Co. i Stockholm *under hans ledning* utfört brandtelegrafanläggningen på Lundby och moderniseringen af brandtelegrafn på brandkårens hufvudstation. Att drätselkammaren kunde betinga sig 15,000 + 1,800 kronors afdrag vid köpet af flodsprutan, tillskrifver han i icke väsentlig del sin »sakkunskap på det brandtekniska området».

Sedan herr Carlsson omtalat, att han genomgått chafförkurs och äfven varit med på större eldsvådor m. m., fortsätter han: »Den lön liksom den titel som herr brandchefen föreslagit för mig torde därför icke allenast vara berättigad utan väl-förtjänt».

Beträffande benämningen »verkmästare», så har denna titel inom kåren brukats under de senaste tio åren». (Det har funnits två öfverbrandmästare Carlsson vid kåren, och dessa behöfde olika benämningar. Red.). »Som titel utåt, där tillägget öfverbrandmästare hittills brukats, torde den dock icke vara den bästa, då den icke angifver verkets art. Vid en kår böra titlarna, som klagandena riktigt anmärka, vara af den beskaffenhet, att de angifva såväl verkets art som vederbörandes funk-

tion och befälsställning. Titeln torde därför i detta fall föregås af ordet »brand», men som »brandverkmästare» icke låter väl, torde densamma, utan att på något sätt förrycka brandchefens förslag, lämpligen kunna ändras. Öfvermaskinisttiteln, som tillkommer mig på grund af vid navigationsskola af-lagda examina och hvilken af klagandena föreslås, innehåller icke ordet »brand» och är ej heller lämplig på grund af att ångmaskinernas handhavande icke är min hufvudsakliga uppgift.

Då herr brandchefen med sitt förslag om min tjänstgöring och mitt friställande bland annat afser att på mig direkt under honom lägga ansvaret för brandkårens tekniska afdelning, torde det vara lämpligt, att benämningen fastställdes till exempelvis *brandingenjör».*

Något beslut i denna riksviktiga fråga har ännu inte fattats.

Själfantändning af kimirök.

Sotfärger (lampsot, kimirök, m. fl.) besitta den farliga egenskapen att kunna tända sig själva, om de blott komma i beröring med någon obetydlig kvantitet af de s. k. torkande oljorna. Denna själfantändning tillgår på följande sätt: Den i fråga kommande oljan oxideras vid beröringen med luften, d. v. s. ingår i förenig med det i denna förekommande syret. Vid denna process alstras värme. Då sotet är en dålig värmeledare, kvarhålls värmet å alstringsstället. Temperaturen stegras och oxidationen blir allt lifvigare. Detta kretslopp fortsättes, tills att slutligen en ordentlig glöd uppstår i sotet.

Oftan skildrade företeelse har ofta blifvit iakttagen och äfven genom experiment ådagalagd. Den erforderliga oljekvantiteten är mycket liten. Följande kända fall äro särdeles belysande. En gång var en med fursk oljefärg nedsölad knif, som råkadt falla i ett sotkårl, nog för att framkalla själfantändning. En annan gång var anledningen härtill den, att man slagit in ett parti svartfärg i tidningspapper med furskt tryck. Ytterligare har man sig bekant ett tillfälle, då en arbetare åstadkommit själfantändning genom att gräfvit i ett svartfärgskårl med oljedränkta händer. Tiden, som erfordras för att själfantändningsfenomenet skall framträda, kan variera mellan timmar, dagar och veckor.

Det anförda är i sin mån ägnadt att visa, på huru mångfaldiga sätt elden kan snyga sig på oss, och huru vaksamma vi måste vara, om vi skola lyckas undgå hans ödeläggelse.

(Ur T. för Sv. Fr. B.)

Hur en grönköpingsbrand-kår arbetar.

I midten af maj nedbrann ett hotell i en stad i Danmark. Hotellägaren berättar själf i en dansk tidning om branden, hvarvid han går grymt illa åt stadens brandväsende, som tycks vara åtskilligt grönköpingsmässigt.

»Vid 2-tiden i natt väcktes jag af ett par af hotellets personal, skriver han. »Huset brinner», ropade de till mig.

Jag hoppade fort ur sängen och sörjde för, att min fru kom i säkerhet.

Det var mörkt, när jag kom ut, och lågorna slog högt upp mot skyn. Det var ett vackert skådespel. Jag såg strax att ingenting var att göra — det vill jag säga: om brandmanskapet varit på platsen med detsamma, kunde elden kanske begränsats till själfva taket, men jag kände allför väl till eldsläckningsförhållandena härute för att hysa något hopp.

Det är ju en farligt invecklad historia. Först skall brandmästaren underrättas. Han är målarmästare. När han fått besked, skall han kalla nästa man och denne skall så gå genom staden och slå på en trumma. Men innan den förste af brandmanskapet kommit upp ur sängen, fatt gnida sömnen ur ögonen, fatt kläderna på sig, hunnit kika ut genom fönstret och pumpat cykeln kan hela staden så godt som haft tid på sig att b.inna ned.

Den förste brandsoldaten visade sig här vid hotellet en timma efter sedan brandmästaren alarmerats och denne insåg genast sin vanmakt gent emot de rasande lågorna och inväntade med slö likgiltighet sina kamraters ankomst.

Äntligen kommo de larfvande och det så kallade släckningsarbetet började.

Det erkännande måste jag dock ge det duktiga brandmanskapet, att när de en gång börjat, ville de inte alls sluta upp. 10 timmar därefter, då det icke fanns så mycket som en gnista, slockade de vattenstrålen in öfver tomtén, så att källaren nu står helt under vatten.

Annmärkningsvärda eldsvådor.

Jönköping.

Torsdagen den 25 sept. kl. 3.40 f. m. alarmerades brandkåren till stadens största snickerifabrik, Framoås, belägen i sydöstra utkanten. Redan under färden till brandplatsen kunde kåren förbereda sig på ett styft arbete, enär ett väldigt bål upplyste den mörka natten.

Vid framkomsten utlades tre slangledningningar från brandposter och från en medförd ångspruta två ledningar. Då man emellertid såg, med hvilken oerhörd kraft elden ytterligare grep omkring sig, eftertelefonerades brandkårens båda andra ångsprutor, och så snart dessa anländt, utlades ännu fem slangledningningar, så att brandkåren nu kunde arbeta med tio strålar. Själva fabriksbyggnaden syntes dock vara tillspillogifven, hvarför brandkåren måste inrikta sitt arbete på att rädda de stora virkesupplagen, som voro belägna på endast några få meters afstånd från den brinnande byggnaden, samt att hindra eldens spridande till ett upplagskjul, »torken», maskinhuset, kontoret m. fl byggnader, hvilka alla voro synnerligen starkt hotade. »Torken» och upplagskjulet fattade likväl snart eld, trots de största ansträngningar från brandkårens sida att förhindra det; ty hettan i den endast 4 meter breda gången emellan byggnaderna var alldeles för outhärdlig för manskapet, och faran för

de nedrande tegelväggarna för stor för att något effektivt hinder för eldens framfart kunde af strålförarna åstadkommas.

Efter omkring två timmars energiskt arbete blef man emellertid herre öfver elden, men var då själfva fabriksbyggnaden och »torken» i grund nedbrunna, då däremot de i skjulet förvarade dörrarna endast delvis brunnit. Maskinhuset fattade flera gånger eld, men lyckades man i tid släcka densamma.

Under det släckningsarbetet pågick, inträffade flera ras. Vid ett tillfälle, då en del af fabriksbyggnadens västra gavel föll ned, träffades tre man af bandkåren af de nedrasande tegelstenarna, hvarvid en af dessa, reservbrandkarlen E. Wahlström, erhöi så svåra skador, att han tre timmar därefter afled. De två andra, brandkorporalen O. Nilsson och reservbrandkarlen K. Arleij, blefvo dock ej så mycket skadade, fastän oförmögna till tjänstgöring för några veckor framåt.

Elden upptäcktes först af nattvakten, som fick se, att det brann vid en putsbänk i 2dra vån. Han sprang då efter en spann vatten för att försöka släcka men misslyckades och måste alarmera brandkåren, enär elden vid hans återkomst med vattnet så gripit omkring sig, att släckningen af densamma syntes vara för honom omöjlig. Här gick således en mycket dyrbar tid förlorad.

Orsaken till eldens uppkomst tros vara själfantändning.

Afståndet från brandstationen till fabriken i fråga är omkring 1,600 meter. Den sammanlagda slanglängden, som användes vid släckningen, utgjordes af 1,560 meter.

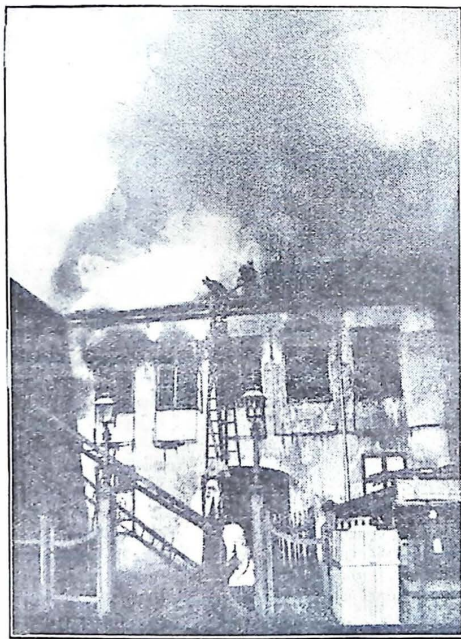
De brunnna byggnaderna jämte maskiner och upplag voro försäkrade för ett belopp af 236,000 kronor och brandskadan har värderats till omkring 115,000 kronor.

Brand vid Jönköpings Lithografiska Aktiebolag.

Måndagen den 6 oktober kl. 12,02 e. m. utryckte brandkåren efter signal från brandskåp till Jönköpings Lithografiska Aktiebolag, där eld uppstått. Liksom vid Framnäsbranden hade elden redan vid brandkårens framkomst fått god fart och spridit sig åt icke mindre än tre håll. Från brand-

briksbyggnaden sammanbyggda hus. Därför eftertelefonerades två af brandkårens ångsprutor och från dessa utlades sedan ytterligare fyra slangledningar, så att nio ledningar nu voro i verksamhet. Det dröjde likväl, omkring tre timmar innan brandkåren kunde säga sig vara herre öfver elden. De flesta af fabriken lokaler, såsom tryckeriet, sätteriet, stensliperiet, askfabriken, lithografiska afdelningen m. fl., blefvo mer och mindre ramponerade. Hvad som särskildt skadades af eld och vatten var bland annat 1 ny zinktrycksmaskin, värd 20,000 kr., 5 lithografi- och 2 boktryckerisnällpressar, 5 libertipressar, 1,500 st. gravyrstenar, 500 st. ograverade stenar samt en massa fotografiska reproduktioner och påbörjade arbeten till ett värde af omkring 35,000 kronor.

Att elden kom i tillfälle att sprida sig till så många afdelningar och därtill belägna i flera våningar, har man att tacka en hisstrumma för. Ty så snart som denna i andra våningen antändts, spred sig elden genast upp i tredje och fjärde våningarna.

Det ursprungligen antända huset.

poster utlades så fort sig göra lät fem slangledningar, och elden angreps från flera håll. Trots ett energiskt arbete och god vattentillgång kunde elden likväl iute bekämpas utan hotade att gripa mera omkring sig till två andra med den brinnande fa-

Detta skedde så hastigt, att det var omöjligt för brandkåren att så fort få ut så många slangledningar, som behöfdes för att i tid möta elden i dess framfart. Det var också god näring elden fick uti de stora pappershögarne, som funnos öfver allt.

Eftersläkningsarbetet pågick till andra dagens förmiddag kl. 8. Härunder räakade vice brandchefen E. P. Ekholm falla ned från en höjd af 6 meter genom hästrumman från tredje våningen och ädrog sig därvid en del skador, dock af lindrigare art. En reservbrandkår hade äfven under släckningen erhållit en del mindre skador.

Elden hade uppkommit därigenom att färg fattad eld, som en arbetare var sysselsatt med att koka.

Afståndet från brandstationen till brandplatsen var 900 meter. Sammanlagda vid eldsvådans använda slanglängden uppgick till 2.070 meter.

Fastigheter, maskiner, lager och öfrigt lösöre var försäkradt i skilda bolag för tillsammans 430,000 kronor. Den uppkomna brandskadan ä fastigheten har reglerats med 52,200 kronor och ä maskiner m. m. med 130,366 kronor.

* * *

Lördagen den 11 oktober kl. 7,55 e. m. alarmerades brandkåren för eldsvåda i Sahlströms fabriker, Östra Storgatan 13. Detta var den tredje fabriksbranden på 18 dagar. Här hade eld af någon anledning uppkommit på en gång i tvänne olika lokaler och ca 20 meter från hvarandra. Elden upptäcktes dock i tid och brandkåren släckte densamma på $\frac{3}{4}$ timme. Den lokal uti hvilken elden här hade fått största omfånget var fabriken snickareverkstad.

Skadan blev dock denna gången ej af någon vidare betydhet.

Linköping.

Den 16 sept. vid 5-tiden på eftermiddagen utbröt en af de största eldsvådor, som på länge hemsökt Linköping, nämligen i Nykvarns bindgarms fabrik och försakade en skada af emellan 3—400,000 kronor.

Linköpings brandkår ställdes här helt plötsligt inför ett svårt prof och föga modernt utrustad som den är, blef elden densamma öfvermåktig. Med rasande fart grep elden omkring sig, och man kan säga, att hela huset stod i ljusan låga när brandsoldaterna började släckningsarbetet. Brandchefen, major K. von Feilitzen, var på platsen några minuter senare.

Elden hade sannolikt uppstått genom friktion i en kardmaskin, där manillahampa antändts. Som denna maskin var belägen i byggnadens midt, och ingen brandredskap hann att af fabrikspersonalen användas, fick elden lätt spridning åt alla håll i det mycket brännbara materialet.

Brandkåren fick således vid framkomsten sätta till all sin kraft för eldens bekämpande, men kröutes alla ansträngningar med ringa framgång.

Kl. 10 fick reserven återvända, men ännu flammade det dock upp här och hvar.

Vid half 11-tiden kunde man köra hem med ängsprutan. En afdelning brandsoldater med slangar lämnades kvar för eftersläkning och bevakning, och dessaingo tillbringa hela natten i det härjade huset.

Angående Linköpings brandkår skriver Östergötlands Dagblad, ur hvilket vi hämtat ofvanstående sparsamma uppgifter om branden:

»Som kändt torde vara råder i Linköping det gammalmodiga systemet med kombinerad af brand- och polisväsendet, som ju enligt moderna begrepp icke alls kan anses tillfylles i en stad af Linköpings storlek. Reservkåren utgör 50 man, hvilka vid större eldsvådor kallas genom ett särskildt inrättadt alarmsystem. Hela reservkåren upplåddes vid detta tillfälle, men naturligtvis är det icke tänkbart att samtliga eller ens större delen genast kunde komma tillstädes. Frånsett att det nu ej stod i mänsklig makt att betvinga elden till ett mindre område, så framstodo dock allt för tydligt bristerna i Linköpings brandväsende. Det är heller icke tänkbart, att under de vidriga förhållanden, som råda, kunna presteras något mer effektivt i eldsläckningsväg. Förvisso skall denna eldsolycka bidraga till att påskynda frågan om omorganiseringens lösning och den nya brandstationens byggande.»

Södertelje.

Den största eldsvåda, som hemsökt Södertelje på långliga tider, härjade natten till den 21 okt. Scania-Vabisfabriken och ödelade på några timmar större delen af Sveriges största automobilfabrik med nya, dyrbara arbetsmaskiner, ineliggande lager och under arbete varande lager, hvarerott ritningar, modeller, kraftstationen och den äldre fabriksbyggnaden tack vare ett energiskt arbete af Södertelje fasta såväl som allmänna brandkår med understöd af Stockholms stora motorspruta kunde räddas undan de hotande lågorna.

Af ökad anledning utbröt elden vid half 2-tiden på natten i nordöstra afdelningen af det nya fabrikskomplexet, ungefär i trakten af målareverkstaden och en portvaktarebostad. Utbrottet skedde mycket häftigt, och då Södertelje brandkår kl. 1,35 f. m. telefonledes tillkallades, nådde lågorna under själfva samtalen telefonledningen och afbrände denna.

Som ett bevis på eldens häftiga utbredning kan nämnas, att redan när Södertelje brandkår anlände lågorna slog så ut genom fönstren, att kuskpen på ängsprutan blef bränd vid körandet förbi med sprutan för att komma ned till viken.

Så fort alarm slagits ryckte Södertelje fasta brandkår, omkring 10 man, genast ut, men vid framkomsten till brandplatsen blef det klart att arbetet här skulle bli i det närmaste lönlöst. Mot vindens riktning spred sig elden hastigt öfver så godt som hela nya fabrikskomplexet, och ett regn af gnistor slog öfver den ca 30 m. längre bort, i

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÄFFÄREN Stockholm
 E. Berghörn & Co.
 Gulddemalj Stockholm 1897. Högsta pris Gefle 1901. Statsdiplom Berlin 1901.
 Specialaffär för
Brandmateriel.

vindriktningen belägna gamla fabriksbyggnaden med kontoret samt öfver skogen på Vårdsholmen.

Vid 3-tiden på natten kallades genom klämtning allmänna brandkåren till utsändning, och kl. 2,45 uttryckte på därom af fabriken direktör gjord framställning Stockholms brandkårs stora motorspruta.

Sprutans körtid, 53 minuter, var således kort i synnerhet i mörkret på dålig väg. Men efter framkomsten drojde det dock öfver en timme innan sprutan kunde komma i verksamhet, detta på grund af svårigheten att nå fram till vatten. Kl. 4,45 kunde denna spruta börja sitt arbete. Med förenade krafter grep man sig så an med det till synes hopplösa släckningsarbetet med resultat, att elden vid 7-tiden på morgonen kunde anses begränsad. Vid 10-tiden på förmiddagen återvände Stockholms sprutan.

Elden hejdades när den hunnit halfvägs i smedjan, hvarigenom äfven den längre bort åt detta håll liggande förnicklungsverstaden räddades. Åt andra hållet hejdades elden, när den nått fram till de i armerad betong uppförda nya afdelningarna, hvarigenom nya målareverkstaden, vagnmakeriet och maskinsnickriet här räddades. Gamla fabriksbyggnaden med sina förråd samt affärskortoret bevarades också.

Det brunna komplexet innehöll däremot, som redan sagts, ett par portvakts- och verkmästarelägenheter, hvilkas innevärnare med knapp nöd hunnit rädda lifvet. En verkmästare blef därvid så skadad, att han medels en ur lågorna räddad, halft förbränd automobil måste föras till lasarettet för vård. I öfrigt torde ingen människa ha blifvit skadad.

Under brandens gång hördes 8 å 10 olika explosioner från syrgasbehållare och mindre bensinförråd, men hufvudlagret af bensen räddades. Bland fabriken förråd märkes ett större parti trävirke, genom årsång torkning särskildt preparerade för automobilillverkning.

Som nämnt försvarades släckningsarbetet genom svårigheten att nå vatten och vattenledning finnes ej till fabriken.

Skadan uppgick till 850,000 kronor.

Sandvik.

Eldsvåda utbröt vid 11-tiden på förmiddagen den 17 aug. i Sandviks ängsågs aktiebs brädgård i Sandvik invid Holmsund och lade hela brädgården jämte inneliggande virke, kapverk, brädgårdsbanor, magasin och kontor i aska. Elden spred sig på grund af den hårda nordostliga stormen med oerhörd hastighet och nådde inom kort ända fram till den 1 km, därifrån belägna ångbåtskajen, där ett stort varuskjul samt ett strax ofvanför kajen beläget bo-

ningshus blefvo lågornas rof. Äfven själfva ångbåtskajen antändes men tack vare ett energiskt släckningsarbete och sedan en slang utlagts från Holmsunds ångapruta, lyckades man sätta en gräns för eldens vidare framfart.

Från den brinnande brädgården kastade sig elden öfver ett afstånd af omkring 200 meter till en holme, på hvilken för reparation lägo uppdragna ett flertal prämar, som antändes och nedbrunno jämte ett virkesupplag. Därifrån kastade sig elden vidare till en närbelägen större holme, där skogen antändes. Vid 2-tiden utsändes en ångbåt från staden med 125 man militärhjälp från Västerbotens regemente och Norrlands dragoner. Senare rekvirerades ytterligare 140 man.

Hade vindriktningen varit en annan, hade eldsvådans omfattning säkerligen blifvit ännu större och sågen och en del af Sandviks arbetaresambälle tvifvelsutan strukit med.

I brädgården lägo omkring 60,000 standards virke, däraf omkring 600 standards hyllade trävaror. Skadan anslås till 1 mill. kr. Flera brandstodsbolag äro intresserade, däribland i främsta rummet Commercial union.

Huru elden uppkommit är obekant.

Utlottade andelar i

Svensk Brandkårs-Tidning.

Vid verkställd utlottning af 20 st. andelar i Svensk Brandkårs-Tidning, hafva följande nummer utlottats:

N:o 18, 29, 48, 49, 77, 79, 81, 83, 84, 117, 131, 138, 147, 148, 164, 201, 203, 219, 231 och 256.

Utlottade andelar inlösas omedelbart.

I samband härmed vill jag meddela, att den gåfva af 5: — kronor, för hvilken Brandmästare K. Törngren, Jönköping, står ogifven i innevarande års protokoll, skall i stället vara Hernösands Brandkårs Kamratförening. Brandmästare Törngren ställde sin tidningsandel till stipendiefondens förfogande vid årsmötet i Jönköping, hvarför denna gåfva först kan redovisas i innevarande års räkenskaper.

Gefle i oktober 1913.

REINHOLD REINECKE.